

Sigortasız araç sayısı artıyor mu?..

A. Kadir KÜÇÜK
Güvence Hesabı Müdürü

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 85'inci maddesiyle bir motorlu aracın işletilmesinden dolayı doğan zararlar için işletenin ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumlulukları olduğu açıklanmış ve aynı Kanununun 91'inci maddesiyle işletenlerin bu sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) yaptırılması zorunlu tutulmuştur.

Trafik sigortası dahil, kapsamında bulunan zorunlu sigortaların sağladığı güvencelerden yoksun kalınması nedeniyle kişilerin uğrayacakları bedeni zararların giderilmesi amacıyla kurulmuş olan Güvence Hesabı aşağıdaki hallerde teminat sağlamaktadır:

- Zarar veren aracın, dolayısıyla sigortası tespit edilemeyen aracın vermiş olduğu bedeni zararlar,
- Rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli teminat tutarları dahilinde sigortası bulunmayan araçların vermiş oldukları bedeni zararlar,
- Çalınmış ve gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazalarda işletenin sorumlu tutulmadığı, dolayısıyla sigorta teminatının geçerli olmadığı durumlarda kişiye vermiş oldukları bedeni zararlar,

Son zamanlarda trafik sigortası primlerinde artışlar gözlenmekle birlikte sigortasızlık oranlarının da arttığı gözlemlenmektedir. Trafiğe çıkan her beş araçtan birinin sigortası bulunmamaktadır

Kaza anında geçerli olan teminatlar çerçevesinde Güvence Hesabı tarafından karşılanmaktadır.

Güvence Hesabı'nın kapsamında, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası), Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası, Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası, Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası ve Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası gibi branşların olmasına karşın bunların içerisinde etkin ve en faal olan branş Trafik Sigortası'dır.

Ülke bazında kapsamı en yaygın olan Trafik Sigortası, Güvence Hesabı'nda da payı en yüksek olan sigorta branşıdır. Trafik Sigortası'nın Güvence Hesabı'ndaki payı yüzde 90'lara varırken, Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yüzde 10 civarında ve Zorunlu Taşımacılık yüzde 1 oranında pay almaktadır.

31 Aralık 2013 itibariyle sigorta branşlarının Güvence Hesabı'ndaki dağılımları şöyledir:

Güvence Hesabı Ödemeler 31.12.2013			
Branşlar	Ödeme		
	Adet	Tutar	
Trafik	45.394	255.021.327	% 89,2
Ferdi Kaza Koltuk	289	26.584.349	% 9,3
Taşımacılık	85	2.900.835	% 1
Tehlikeli Maddeler	25	1.398.974	% 0,5
Tüpgaz	3	90.675	% 0,03
Toplam	45.796	285.996.160	% 100

Trafik Sigortası Güvence Hesabı'nın yaptığı ödemeler içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle Trafik Sigortası'nda yapılan her türlü değişiklik Güvence Hesabı'nı yakından etkilemektedir. Örneğin Trafik Sigortası primlerinde yapılan artışlar, aynı paralelde Güvence Hesabı'na aktarılacak katkı paylarını etkilemekte ve Hesabın gelirlerinin artmasına yol açmaktadır. Buna karşın bu sigorta branşında sigortasızlık oranının artması da yine aynı paralelde Güvence Hesabı ödemelerinin artmasına yol açacaktır.

Son zamanlarda trafik sigortası primlerinde artışlar gözlenmekle birlikte sigortasızlık oranlarının da arttığı gözlemlenmektedir.

TÜİK verilerine göre son 5 yıl içerisinde Türkiye'deki araç sayısının yüzde 33,5 artmak suretiyle 31.12.2013 tarihinde 17,9 milyona ulaştığı görülmektedir.

Bu karşılık 2008 yıllarında yüzde 24 civarında olan sigortasızlık oranı 2010 ve 2011 yıllarında yüzde 23, 22 ve hatta 21 oranına gerilediği, ancak 2013 yılında tekrar yükselişe geçtiği ve 31.12.2013 itibarıyla sigortasızlık oranının yüzde 22,54 olduğu gözlemlenmektedir.

Yıllara Göre Sigortasızlık Oranı				
Tarih	Yürürlükteki Poliçe Sayısı	Araç Sayısı	Sigortasız Araç Sayısı	Sigortasızlık Oranı
30.09.2008	10.179.782	13.436.961	3.257.179	%24,24
30.04.2010	11.016.227	14.425.594	3.409.367	%23,63
31.12.2010	11.625.613	15.095.603	3.469.990	%22,99
31.10.2011	12.431.522	15.812.460	3.380.938	%21,38
30.04.2012	12.714.857	16.200.876	3.486.019	%21,52
30.04.2013	13.378.543	17.350.448	3.971.905	%22,89
31.12.2013	13.895.547	17.939.447	4.043.900	%22,54

Türkiye çapında yüzde 22,5 gibi bir sigortasızlık oranının çok yüksek bir oran olduğunun kabulü gerekir. Bu verilere göre trafiğe çıkan her beş araçtan birinin sigortası bulunmamaktadır. Ancak sigortasız araçların kendi içerisindeki dağılımına bakıldığında, sigortasızlık oranının yüksek olmasının sebebinin daha ziyade motosiklet ve traktör gibi araçlardan kaynaklandığı görülecektir.

Sigortasız Araçların Dağılımı (31.12.2013)				
Araç Cinsi	Yürürlükteki Poliçe Sayısı	Araç Sayısı	Sigortasız Araç Sayısı	Sigortasızlık Oranı
Otomobil	8.476.513	9.283.923	807.410	% 8,70
Minibüs	327.126	421.848	94.722	% 22,45
Otobüs	197.138	219.885	22.747	% 10,34
Kamyonet	2.564.854	2.933.050	368.196	% 12,55
Kamyon	600.962	755.950	154.988	% 20,50
Traktör	704.030	1.565.817	862.787	% 55,10
Motosiklet	1.005.126	2.722.826	1.717.700	% 63,09
Diğer	20.798	36.148	15.350	% 42,46
TOPLAM	13.895.547	17.939.447	4.043.900	% 22,54

NİÇİN BU ARAÇLARDA SİGORTASIZLIK ORANI YÜKSEKTİR?

Öncelikle traktörlerde oranın yüksek olması, bu araçların kırsal kesimlerde kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Kırsal alanlarda kullanılan bu tür araçlar için sigorta yaptırmaya bilinci oldukça düşüktür. Kırsal alanda yaşayan kişiler sigortanın sağladığı imkanları bilmediğinden genellikle ve büyük bir çoğunlukla traktör veya tarımda kullanılan diğer araçlar için sigorta yaptırmaya ihtiyacı duymamaktadırlar.

Motosiklet gurubunda sigortasızlık oranının yüksek olmasının en önemli sebebi ise çıkarılmış

olan kanun ve mevzuatlardır. Uygulamayla ilgili Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde de motorlu bisiklet, silindir hacmi 50 santimetre küpü geçmeyen motorlu araç olarak tanımlanmış, Karayolları Trafik Kanunu'nun 103'üncü maddesinde motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluklarının genel hükümlere tabi olacağı açıklanmıştır.

Kanun ve yönetmelikte yapılan bu düzenlemelerden yola çıkılarak motor hacmi 50 santimetreye küpü geçmeyen motorlu bisikletlerin hukuki sorumluluklarının genel hükümlere tabi olacağı ve dolayısıyla bu tür araçların kanundan kaynaklanan Trafik Sigortası yaptırma zorunluluğu bulunmadığı sonucuna varılmaktadır. Sırf bu istisnadan yararlanmak amacıyla motor hacmi 49 santimetre küp olan araçlar imal edilmektedir. Motorlu bisikletler için getirilen bu istisna uygulaması motosiklet gurubunu yakından etkilemiş ve bu araç gurubunun tamamında

sigortasızlık oranının artmasında önemli rol oynamıştır. Zaten sigorta yaptırmaya eğiliminin düşük olduğu ülkemizde yapılan bu tür düzenlemelerin sigortasızlığı ne kadar etkilediği sonuçlardan görülmektedir.

Sigortasız olarak trafik kazasına karışan araçların neden olduğu bedeni zararlar bir şekilde Güvence Hesabı tarafından karşılanmakta ve zarar görenlerin mağduriyetleri kısmen de olsa giderilmektedir. Ancak unutmamak lazım ki Güvence Hesabı yaptığı ödemelerden sonra, sigortayı yaptırmayan sorumlulara rücu etmektedir. Rücu sonrası sigorta yaptırmayanların maddi açıdan, zarar görenlerden ve hatta onlardan daha fazla mağdur olacakları kaçınılmazdır.

Temennimiz kanun ve mevzuatlarla yapılan bu yanlışlığın bir an önce düzeltilmesi ve trafiğe çıkan motorlu araçların hiçbir ayırıma tabi olmaksızın sigorta yaptırmalarının sağlanmasıdır. ■